

Bożena Szewczul

Doktorat ks. Diego Martínez Martínez

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 48/3-4, 319-322

2005

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wszystkich rozdziałów zamieszczono stosowne wnioski, będące rekapitulacją poruszanych zagadnień.

Rozprawa habilitacyjna przygotowana w oparciu o bogaty materiał źródłowy, opracowania autorów polskich i zagranicznych – a przede wszystkim własną naukową refleksję Autora – stanowi poważny wkład w badania nad ustanawianiem szafarzy sakramentów świętych w Kościele. Szersze naświetlenie tej problematyki powinno przyczynić się nie tylko do jej lepszego poznania, ale także stać się odniesieniem, gdy ewentualnie w przyszłości pojawi się potrzeba ustanawiania nowych szafarzy.

Biorąc pod uwagę ocenę rozprawy habilitacyjnej, całego dorobku naukowego i pozytywną ocenę kolokwium habilitacyjnego, Rada Wydziału podjęła uchwałę o nadaniu ks. Z. J a n c z e w s k i e m u stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Dnia 27 czerwca 2005 r. Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego nadającą ks. Zbigniewowi J a n c z e w s k i e m u stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Andrzej Orczykowski SChr

DOKTORAT KS. DIEGO MARTÍNEZ MARTÍNEZ

Dnia 26 kwietnia 2005 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgra Diego Martínez Martínez, absolwenta wymienionego wyżej Wydziału, Hiszpana, urodzonego w Caravaca de la Cruz, kapłana archidiecezji warszawskiej.

Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. *La solicitud por la Iglesia en la formación de los candidatos al presbiterado, a la luz del canon 257 §1 del Código de Derecho Canónico de 1983 (Troska o Kościół w formacji kandydatów do presbiteratu w świetle kanonu 257 §1 Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r.)*.

Praca doktorska zastała napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem ks. prof. UKSW dra hab. Wiesława K i w i o r a. Recenzentami rozprawy byli: ks. dr hab. Tomasz R o z k r u t (PAT) oraz ks. prof. UKSW dr hab. Henryk S t a w n i a k.

Na przestrzeni wieków formacja presbiterów była otaczana szczególną troską Kościoła, który wyrażał w ten sposób głębokie przekonanie, że odpowiednie przy-

gotowanie kandydatów do kapłaństwa będzie nieustannie wpływać na ich życie i posługę apostołską. W tym kontekście zrozumiałą staje się ogromny wysiłek legiślacyjny, jaki Magisterium poświęcało formacji kapłańskiej już od pierwszych wieków i który wzmógł się przy okazji Soboru Watykańskiego II. Nauczanie *Vaticanium II* znalazło następnie odbicie w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 roku, zawierającym również regulacje prawne co do formacji kandydatów do prezbiteratu. Studium norm dotyczących formacji do prezbiteratu zakłada, że proces formacyjny nie jest celem samym w sobie, lecz stanowi podejmowanie drogi prowadzącej do przewidzianego celu ogólnego: odpowiedniej dyspozycji do przyjęcia sakramentu święceń, a w swoim czasie sprawowania posługi kapłańskiej.

Formacja kandydatów do prezbiteratu do troski o Kościół nie była dotąd przedmiotem studiów monograficznych. Nie są też znane prace naukowe nad kanonem 257 § 1. Wśród komentarzy dotyczących kodeksowego zakresu formacji w niektórych przypadkach brak jest jakiegokolwiek odniesienia do wymienionego kanonu. Jak dotychczas zagadnienie prawnego znaczenia *sollicitudo* nieczęsto było podejmowane przez autorów. Na uwagę zasługuje także brak słowa *sollicitudo* w analityczno alfabetycznych indeksach zawartości publikacji, a nawet w słownikach specjalistycznych. Dlatego też na uwagę zasługuje fakt podjęcia przez ks. mgra Diego M a r t í n e z M a r t í n e z w ramach dysertacji doktorskiej tematu troski Kościoła w formacji kandydatów do prezbiteratu.

Przedłożona Radzie Wydziału dysertacja doktorska, licząca 460 stron zawiera spis treści, wykaz skrótów, wprowadzenie, cztery rozdziały merytoryczne, zakończenie oraz bibliografię.

We wprowadzeniu Autor nakreślił ogólne tło podjętej tematyki, ukazał je jako ważne zagadnienie w doktrynie współczesnego Kościoła, wskazał na wyodrębnione pola badawcze, jak również przedstawił podział pracy i określił zastosowane w niej metody badawcze.

W rozdziale pierwszym zatytułowanym *Analiza prawodawstwa dotyczącego formacji do sollicitudo Ecclesiae* Doktorant ukazał podstawy prawne znane w formacji do troski o cały Kościół. Studium norm odnoszących do formacji prezbiterów do troski o Kościół (*sollicitudo Ecclesiae*) wymagało odpowiedniej analizy postanowień zawartych w kan. 257 §1, który jest fundamentalną normą w tej materii. W dysertacji uwzględniono źródła, które prawodawca przyjął za podstawę do sformułowania tego kanonu. Wymienione podstawy prawne Autor podzielił na źródła bezpośrednie, z których prawodawca czerpał dla sformułowania wspomnianego kanonu oraz źródła dalsze, które będąc z nimi związane poprzedziły je w czasie i miały też swój wpływ na powstanie omawianego kanonu. Autor przedstawił także proces formowania się aktualnego zapisu analizowanej normy kanonu 257 § 1.

Przedmiotem drugiego rozdziału dysertacji jest *Formacja do troski o Kościół partykularny*. *Postulat formacyjny sollicitudo particularis Ecclesiae* kan. 257 § 1 jawi się w sposób pośredni, co zdaniem Autora nie umniejsza jego zobowiązującego charakteru. Formacja do troski o Kościół partykularny bowiem znajduje swój fundament kanoniczny w wymiarze ontologiczno-sakramentalnym. Ważne jest zaakcentowanie, że relacja prezbitera z Kościołem partykularnym nawiązuje się przede wszystkim przez inkardynację, która pociąga za sobą troskę o niego. Zakres zadań wynikający z *sollicitudo particularis Ecclesiae* wymaga otwarcia przyszłych prezbiterów na udzielenie pomocy swoją posługą w jakimkolwiek miejscu lub w jakiegokolwiek przestrzeni działania na rzecz własnej partykularnej wspólnoty. Ponieważ każdy prezbiter, jako podmiot czynny *sollicitudo particularis Ecclesiae* sprawuje ją w różnym stopniu i na różnych obszarach według zalecenia, które Kościół partykularny mu powierzy, stąd treści formacyjne muszą odpowiadać temu zróżnicowaniu. Dlatego też w dalszej części rozdziału Autor przedstawia treści formacji z podmiotowego punktu widzenia wyróżniając troskę dziekanów, proboszczów, rektorów kościołów, wikariuszy parafialnych, kapelanów i innych np. profesorów i wychowawców seminaryjnych. W aspekcie przedmiotowym ks. D. Martínez Martínez dostrzega przede wszystkim obszar osobowy formacji, który może mieć charakter indywidualny lub zbiorowy.

W trzecim rozdziale pt. *Formacja do troski o Kościół powszechny* Autor ukazuje niektóre ogólne zasady realizacji *sollicitudo*. Należą tu m.in. uwrażliwienie na potrzeby całego Kościoła, dyspozycyjność i otwartość na pełnienie posługi w każdym miejscu, sumienne wykonywanie zadań i władzy wobec powierzonych wspólnoty. W rozdziale tym Autor opracował zagadnienie troski w wymiarze powszechnym dotyczącym relacji ze światem (misje), relacji z innymi Kościołami i wyznaniem oraz działalność pastoralną.

W ostatnim, czwartym rozdziale zatytułowanym *Formacja prezbiterów do pełnej dyspozycyjności* Autor ukazuje elementy formacji seminaryjnej, która ma wypracować u kandydata do święceń wspomnianą dyspozycyjność. W procesie tego rodzaju formacji ważną rolę odgrywają środki o charakterze duchowym, doktrynalnym oraz duszpasterskim. Autor podkreśla, że w trakcie formacji należy skupić wszystkie siły, by pomóc kandydatowi w przekroczeniu granic personalnych, funkcyjnych lub terytorialnych wspólnoty, do której zostanie inkardynowany.

W zakończeniu rozprawy Autor przedstawił umotywowane wnioski będące wynikiem jego rozważań nad problematyką troski o Kościół w formacji kandydatów do prezbiteratu.

Obaj recenzenci ocenili dysertację ks. mgra D. Martínez Martínez jako odpowiadającą wymogom stawianym rozprawie doktorskiej tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Zaznaczyli, że Autor dobrze zrealizował swe zamierze-

nia badawcze, wykazując dużą wnikliwość i zaangażowanie w opracowaniu tematu. Rozprawa stanowi liczący się wkład jej Autora do rozwoju badań nad kościelnym prawem konstytucyjnym.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc po uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. mgrówi D. Martínez Martínez stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Bożena Szewczul

DOKTORAT KS. WITOLDA SZALI

Dnia 26 kwietnia 2005 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgra Witolda Szali, absolwenta wymienionego wyżej Wydziału, kapłana diecezji kaliskiej.

Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. *Natura i ustrój prawny prałatury personalnej Opus Dei*. Praca doktorska zastała napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem ks. prof. UKSW dra hab. Józefa Wroceńskiego. Recenzentami rozprawy byli: ks. prof. dr hab. Henryk Miszta (KUL) oraz ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski (UKSW).

Prałatura personalna jako struktura kościelna jest jednostką złożoną z przebiterów i diakonów duchowieństwa diecezjalnego, z ograniczoną możliwością współpracy z nimi wiernych świeckich. Celem jej jest właściwe rozmieszczenie duchowieństwa, prowadzenie specjalnych dzieł duszpasterskich lub misyjnych w różnych regionach lub dla różnych grup społecznych. Jest ona erygowana przez Stolicę Apostolską po wysłuchaniu zainteresowanych Konferencji Episkopatu. Na jej czele stoi prałat jako własny ordynariusz.

Pierwsza i jak dotąd jedyna prałatura personalna *Opus Dei* została założona w 1928 roku przez kapłana hiszpańskiego Josemaría Escrivá de Balaguer, ostatecznie uregulowana w oparciu o przepisy KPK z 1983 roku. Od tego czasu instytucja ta stała się przedmiotem wielu badań.

Potrzebę całościowego opracowania problematyki natury i ustroju prawnego prałatury personalnej *Opus Dei* dostrzegł ks. mgr Witold Szala i uczynił to zagadnienie przedmiotem swej dysertacji.

Przedłożona Radzie Wydziału praca doktorska, licząca 293 strony zawiera spis treści, wykaz skrótów, wstęp, sześć rozdziałów merytorycznych, zakończenie oraz